

Sygn. akt *IC 113/14*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Lublinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Okręgowego Mariusz Tchórzewski

Protokolant: Ilona Pasternak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 czerwca 2014 r. w L.

sprawy z powództwa Stowarzyszenia (...) w W.

przeciwko HOTEL (...) Sp. z o.o. w K.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego HOTEL (...) Sp. z o.o. w K. na rzecz powoda Stowarzyszenia (...) w W. kwotę 4283,12 (cztery tysiące dwieście osiemdziesiąt trzy 12/100) zł z ustawowymi odsetkami od dnia 19 grudnia 2013 r.;

II. zasądza od pozwanego HOTEL (...) Sp. z o.o. w K. na rzecz powoda Stowarzyszenia (...) w W. kwotę 592,- (pięćset dziewięćdziesiąt dwa) zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

IC 113/14 UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 19.12.2013 r. Stowarzyszenie (...) w W. pozwało HOTEL (...) Sp. z o.o. w K. o zapłatę 4283,12 zł z odsetkami od dnia wniesienia pozwu, jako zaległego wynagrodzenia autorskiego, z tytułu odtwarzania utworów chronionych, za pośrednictwem odbiorników rtv i innych urządzeń w lokalach spółki.

Pozwana w sprzeciwie od nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Okręgowy w Lublinie w dniu 31.12.2013 r., w sprawie I Nc 450/13, wniosła o oddalenie powództwa zaprzeczając prawdziwość dowodów przedłożonych przez powoda i kwestionując zasadę swojej odpowiedzialności (sprzeciw k. 24-25).

Sąd Okręgowy ustalił stan faktyczny.

(...) Sp. z o.o. w W. prowadziła w K. działalność gospodarczą, w postaci restauracji, klubu nocnego oraz hotelu pod nazwą (...).

W dniu 2.01.2007 r. spółka zawarła ze Stowarzyszeniem (...) w W. umowę licencyjną nr (...), deklarując w § 1 publiczne odtwarzanie utworów słownych, muzycznych i słowno-muzycznych za pomocą odtwarzacza dźwięku i odbiornika radiowego w lokalu restauracji o liczbie miejsc siedzących 100 (k.9). W § 5 kontraktu strony uzgodniły wysokość zryczałtowanego wynagrodzenia autorskiego należnego powodowi na kwotę 180,- zł miesięcznie.

W dniu 2.01.2007 r. spółka zawarła ze Stowarzyszeniem (...) w W. umowę licencyjną nr (...), deklarując w § 1 publiczne odtwarzanie utworów słownych, muzycznych i słowno-muzycznych za pomocą odtwarzacza dźwięku, odbiornika telewizyjnego i odbiornika radiowego w lokalu klubu nocnego o liczbie miejsc siedzących 60 (k.10). W § 5 kontraktu strony uzgodniły wysokość zryczałtowanego wynagrodzenia autorskiego należnego powodowi na kwotę 120,- zł miesięcznie.

W dniu 2.01.2007 r. spółka zawarła ze Stowarzyszeniem (...) w W. umowę licencyjną nr (...), deklarując w § 1 i 9 publiczne odtwarzanie utworów słownych, muzycznych i słowno-muzycznych za pomocą gramofonu/odtwarzacza CD i odbiornika radiowego w recepcji i ciągach komunikacyjnych hotelu (k.12). W § 5 kontraktu strony uzgodniły wysokość zryczałtowanego wynagrodzenia autorskiego należnego powodowi na kwotę 200,- zł miesięcznie.

W dniu 2.01.2007 r. spółka zawarła ze Stowarzyszeniem (...) w W. umowę licencyjną nr (...), deklarując w § 1 i 9 publiczne odtwarzanie utworów słownych, muzycznych i słowno-muzycznych za pomocą szafy grającej, gramofonu/odtwarzacza CD i odbiornika radiowego w lokalu kręgielni i SPA (k.11). W § 5 kontraktu strony uzgodniły wysokość zryczałtowanego wynagrodzenia autorskiego należnego powodowi na kwotę 300,- zł miesięcznie.

Licencjobiorca (spółka) zobowiązał się do zapłaty wynagrodzeń w terminie do 15-tego dnia następnego miesiąca, brak wpłaty wynagrodzenia oznaczać miał „bezprawne wykorzystanie utworów” (§ 6 umów).

Z dniem 4.01.2008 r. uległa zmianie firma spółki na Hotel (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. (informacja k.14), a następnie dokonano dalszej zmiany umowy spółki, poprzez ustalenie jej siedziby w K. (odpis z KRS (...) k.16).

Z dniem 1.04.2011 r., mając na względzie treść art. 8 ust. 2a ustawy z 11.03.2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. 2004/54/535 ze zm.) Stowarzyszenie (...) w W. zaczęło doliczać do umówionych wynagrodzeń obciążenie podatkowe VAT w wysokości 23% (bezsporne), okoliczność ta stała się podstawą sporu pomiędzy stronami kontraktów.

Pismem z dnia 19.12.2012 r. nr (...) powód wezwał pozwaną do zapłaty zaległych wynagrodzeń z w/w umów, za okres 01.05-30.11.2012 r., powiększonych o stawkę podatku VAT (k.13).

W sprawie niniejszej powód dochodzi zaległych wynagrodzeń z przedmiotowych umów, za kolejny okres VI-IX 2013 r., powiększonych o przywołany podatek VAT oraz części wynagrodzenia za maj 2013 r., w kwocie 184,- zł, z umowy nr (...). Do sumy należności głównych: 1069,60 zł, 590,40 zł, 1476,- zł, 984,- zł powód doliczył także skapitalizowane (na dzień 16.12.2013 r.) odsetki (uwzględniające opisane powyżej terminy płatności wynagrodzeń): 46,04 zł, 22,67 zł, 56,65 zł, 37,76 zł (wyliczenie k.4).

Strona pozwana zakwestionowała zasadę swojej odpowiedzialności w sprawie, w sposób ogólny i niesprecyzowany kwestionując wszystkie fakty podawane przez powoda oraz podnosząc, że „okoliczności niniejszej sprawy niewątpliwie budzą szereg wątpliwości jako, że nie zostały wykazane dokumentami zasługującymi na wiarygodność”, zarzut ten nie został uzasadniony. Dodatkowo pozwana, działająca w sprawie przez profesjonalnego pełnomocnika, zgłosiła zarzut niewłaściwego niewykonania zobowiązania umownego przez powoda, nie precyzując w ogóle tego twierdzenia, w przybliżony choćby sposób, poddający się pod jakąkolwiek ocenę Sądu (punkty 3-5 sprzeciwu).

Strona pozwana, poprzez pełnomocnika (radcę prawnego) zakwestionowała autentyczność i prawdziwość przywołanych dokumentów prywatnych poświadczonych za zgodność z oryginałem przez pełnomocnika procesowego powódki (adwokata). Zarzutu tego nie sposób podzielić, wobec braku jakichkolwiek konkretnych zarzutów do poszczególnych dokumentów. Sąd nie znalazł w realiach sprawy podstaw do przyjęcia, że procesowy pełnomocnik strony powodowej (adwokat) miałby się dopuścić przestępstwa fałszerstwa materialnego lub intelektualnego dokumentu (art. 270 lub 271 k.k.), dokonując czynności procesowej poświadczenia (art. 128 § 2 k.p.c.) kopii, która nie byłaby zgodna z oryginałem dokumentu. Należy zważyć, że zgodnie z art. 129 § 3 k.p.c. wszystkie przedmiotowe poświadczenia dokonane przez pełnomocnika powoda w niniejszej sprawie mają charakter dokumentów urzędowych i z mocy art. 252 k.p.c. na pozwanej spółce spoczywał ciężar obalenia domniemania z art. 244 § 1 k.p.c., a bezspornie pozwana w ogóle nie podjęła takiej próby, co było tym bardziej istotne, że poza wezwaniem do zapłaty, pozostałe dokumenty pochodziły albo wyłącznie od pozwanej, albo były wspólnymi dokumentami obu stron procesu. Konkludując, brak było podstaw do zakwestionowania prawdziwości kopii dokumentów prywatnych przedłożonych w sprawie przez powoda, z ich oryginałami zwłaszcza, że dodatkowo potwierdzał je (w części) dokument urzędowy w postaci odpisu z KRS, dopuszczony z urzędu. Sąd, w świetle przepisu art. 253 k.p.c., nie przyjął także za zasadny zarzutu pozwanej o nieautentyczności dokumentów w postaci umów i zawiadomienia o zmianie firmy spółki, a

więc dokumentów pochodzących od strony składającej stosowny zarzut. W myśl przywołanego przepisu pozwana spółka winna była udowodnić nieautentyczność tych dokumentów i ciężarowi procesowemu nie podołała. Jedynym dowodem, powołanym przez pozwaną na okoliczność wszystkich zarzutów zgłoszonych w sprawie, był dowód z zeznań stron. Zważyć należy, że strona pozwana, reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, uchybiła w tym zakresie (pkt 2 wniosków sprzeciwu – k.24) dyspozycji art. 232 k.p.c. w zw. z art. 236 k.p.c., nie zgłaszając dokładnie określonej, skonkretyzowanej tezy dowodowej, obejmującej fakty istotne dla sprawy (por. orzec. SN: z 30.05.1938 r. C.II. 3089/37 N.Pal. 1939/4, s.176; z 13.06.1947 r. III C 760/47 OSN(C) 1948/3/68). W konsekwencji, brak było podstaw do uwzględnienia przedmiotowego, ogólnego wniosku strony pozwanej, zwłaszcza w świetle dyspozycji art. 217 § 3 k.p.c. (por. orzec. SN z 16.10.1972 r. I PR 57/72 NP. 1974/7-8, s. 1056). Zważyć, bowiem należy, że pozwana spółka, składając przedmiotowy wniosek dowodowy o charakterze osobowym, równocześnie wniosła o rozpoznanie sprawy pod jej nieobecność (pkt 4 sprzeciwu) i istotnie, mimo prawidłowego zawiadomienia o terminie rozprawy (poświadczenie odbioru k.38a) przedstawiciele spółki nie wzięli udziału w czynnościach podejmowanych na rozprawie w dniu 9.06.2014 r. (protokół k.40), choćby w postaci wyjaśnień z art. 210 § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 212 k.p.c. Za zbędnością przeprowadzenia dowodu z zeznań stron na okoliczność nieautentyczności dokumentów sporządzonych przez pozwaną przemawiała również wewnętrzna, logiczna sprzeczność zarzutów zgłoszonych przez pozwaną w sprzeciwie od nakazu zapłaty. W punkcie 5 (k.25) pełnomocnik pozwanej zarzucił, bowiem powodowi niewłaściwe wykonanie umów opisanych w pozwie (i wykazanych załączonymi kopiami), a w punkcie 4 pisma zakwestionował w sposób całościowy w ogóle istnienie takich faktów. Powyższe nakazywało przyjąć, że działania strony pozwanej uchybiają dyspozycji art. 6 ust. 2 k.p.c. i zmierzały de facto do przewleknięcia procesu, bez woli wyjaśnienia sprawy w sposób szybki i sprawny, konsekwencją czego było zastosowanie przez Sąd nakazu z art. 217 § 3 k.p.c. W zakresie zarzutu pozwanej odnoszącego się do dokumentu prywatnego pochodzącego od powoda (wezwania do zapłaty) należy wskazać, że dowód ten miał wyłącznie znaczenie drugorzędne dla ustalania stanu faktycznego, odnosił się do okresu trwania umowy nie objętego podstawą faktyczną żądań zapłaty, obrazował wyłącznie fakt długotrwałości sporów stron w przedmiocie wykonywania zawartych umów. Mając na względzie wszystkie powyższe uwagi, także i ten dowód został uznany przez Sąd za wiarygodny.

Pozwana spółka, poprzez pełnomocnika „zaprzeczyła wszelkim okolicznościom i twierdzeniom powoda”, jednakże wskazane oświadczenie procesowe nie mogło być w pełni skuteczne dla obalenia instytucji z art. 230 k.p.c. W judykaturze wskazuje się zasadnie, że skutku z tego przepisu nie wyłącza oświadczenie o charakterze ogólnikowym, nie odniesionym do konkretnie wskazanych faktów, co zarazem nie oznacza jednak automatyzmu w zastosowaniu domniemania z art. 230 k.p.c., gdyż ewentualne „przyznanie” faktów qui tacet consertire videtur może nastąpić dopiero po rozważeniu wyników całej rozprawy. Strona pozwana, wbrew ciężarowi z art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 § 2 k.p.c. nie zgłosiła nawet zarzutu właściwego wykonania przez nią zobowiązania umownego wobec powoda, w okresie objętym podstawą faktyczną powództwa, zarzucając kontrahentowi (powodowi) niewłaściwe wykonywanie tych kontraktów. Wniosek dowodowy zgłoszony przez pełnomocnika pozwanej („przesłuchanie Stron” – k.25) w ogóle nie zmierzał do wykazania wykonania zobowiązania przez pozwaną, lecz odnosił się tylko do zarzutu sformułowanego przeciwko powodce, zwłaszcza, że treść przedmiotowego zarzutu wprost zawiera przyznanie strony pozwanej, że kwot dochodzonych w pozwie nie uściła powodowi, kwestionując samą zasadę roszczeń. Z przyczyn przywołanych powyżej również i w tej części Sąd pominął niesprecyzowany wniosek spółki. W świetle oceny całokształtu dowodów w sprawie i biorąc pod rozwagę wyniki rozprawy, Sąd uznał – w cytowanym trybie – za przyznane fakty braku zapłaty przez spółkę wynagrodzeń autorskich z przedmiotowych umów licencyjnych, w okresie podanym w piśmie strony inicjującej proces. Mając na względzie treść postanowień poszczególnych umów, w dalszej kolejności należało stwierdzić poprawność arytmetycznego wyliczenia kwot dochodzonych w sprawie.

Sąd zważył, co następuje.

Powództwo zasługuje na uwzględnienie, co do zasady, w świetle przepisów ustawy z 4.02.1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (t.j. Dz.U. 2006/90/631 ze zm.).

Bezspornym jest to, że zgodnie z art. 1 pr.a. przedmiotem ochrony są utwory audiowizualne, muzyczne i słowno-muzyczne, a ich rozpowszechnianie, nadawanie, odtwarzanie, reemitowanie winny być ustalone w świetle definicji

zawartych w art. 6 pr.a. Prawa autorskie przysługują, co do zasady, twórcom utworów (art. 8 ust. 1 pr.a.), którym w myśl art. 17 pr.a. przysługuje prawo do wynagrodzenia za korzystanie z ich utworów, a nieodpłatne korzystanie z utworów przez inne podmioty jest możliwe, w realiach faktycznych związanych z niniejszą sprawą, w reżimie art. 17 pr.a. w zw. z art. 35 pr.a., czyli w warunkach „własnego użytku osobistego”.

Bezspornym jest także w sprawie, że stroną powodową było Stowarzyszenia (...) w W., będące w świetle art. 104 ust. 1 i 2 pr.a. w zw. z art. 105 pr.a. organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i uprawnione do reprezentowania twórców w procesie ochrony ich praw autorskich ((...) (...)). Powód, jako organizacja zbiorowego zarządzania, winien dochodzić wynagrodzeń w granicach opisanych w art. 110 pr.a. i w świetle poczynionych ustaleń faktycznych zasadnie domagał się od pozwanej zapłaty wynagrodzeń autorskich za okres, za który nie zostały one zapłacone w całości, lub w części (fakt przyznany pośrednio w punkcie 5 sprzeciwu). Jak się wydaje, spór pomiędzy stronami wynikł na tle dochodzenia przez powoda wynagrodzeń w wysokościach odbiegających od kwot objętych umowami z dnia 2.01.2007 r., z powodu powiększenia ich o stawkę podatku VAT i w konsekwencji odmiennego zaliczania wpłat dokonywanych przez pozwaną w wysokości „netto”. Art. 8 ust. 2a ustawy z 11.03.2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. 2004/54/535 ze zm.) zaistniał w polskim porządku prawnym z dniem 1.04.2011 r. (art. 1 pkt 4 lit. b ustawy z 18.03.2011 r., Dz.U. 2011/64/332), w drodze dostosowania prawa wewnętrznego do prawodawstwa unijnego. Nie budzi od tej daty wątpliwości, że powód działający we własnym imieniu, lecz na rzecz osób trzecich (twórców), jest podatnikiem VAT dostarczającym usługi swoim kontrahentom – licencjobiorcom. W doktrynie prawa podatkowego wskazywano bowiem, że „czynność udzielania licencji autorskiej /.../ bez wątpienia mieści się w katalogu czynności opodatkowanych (odpłatna usługa)”, a wyłącznie kwestie podmiotowe (brak wyraźnej legislacji) sprawiły do 31.03.2011 r., że powód nie działał w charakterze podatnika VAT (por. A.Bartosiewicz, R.Kubacki „Wolny strzelec wolny od VAT” Glosa 2004/9/12). Koniecznym warunkiem do uznania transakcji za odpłatną usługą, a więc czynnością opodatkowaną, jest wystąpienie wynagrodzenia bezpośrednio związanego z tą czynnością, rzeczywiście otrzymanego (bądź należnego), jako świadczenia wzajemnego. Pomiędzy usługą, a otrzymanym wynagrodzeniem musi istnieć bezpośredni, czytelny i dostrzegalny związek (tak WSA we Wrocławiu w wyroku z 12.06.2012 r. I SA/Wr 466/12 oraz w wyroku z 4.04.2012 r. I SA/Wr 545/12). Zważyć, przy tym należy, że obojętną w sprawie była kwestia braku unormowania przez strony, we wszystkich umowach z 2.01.2007 r., kwestii ewentualnego opodatkowania wynagrodzeń miesięcznych ustalonych w § 5 umów (a w konsekwencji, znaczącego wzrostu ich wysokości „brutto”). W judykaturze wskazuje się zasadnie, że obowiązek opodatkowania podatkiem VAT, przy braku stosownych postanowień umownych, dotyczy tych usług, które zostały przyjęte przez odbiorcę (por. wyrok NSA w Warszawie z 10.05.2011 r. I FSK 743/10 G.Praw. 2011/90/3). Konkludując, zmiana stanu prawnego zaistniała z dniem 1.04.2011 r. ex lege doprowadziła do stosownych modyfikacji kontraktów zawartych przez strony w dniu 2.01.2007 r., nakładając na powoda obowiązek poboru kwot wynagrodzeń powiększonych o obowiązującą w okresie maj-wrzesień 2013 r., podstawową stawkę podatku VAT, równą 23% (por. art. 41 ust. 1 w zw. z art. 146a pkt 1 u.p.t.u.).

Zgodnie z postanowieniami zawartymi w § 12 lub 13 poszczególnych umów, w zw. z art. 359 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 481 § 1 i 2 k.c. powód mógł zasadnie domagać się zasądzenia odsetek ustawowych za okres opóźnienia w zapłacie umówionych wynagrodzeń.

Powód dochodził także odsetek ustawowych od należności głównych i skapitalizowanych odsetek, od dnia wniesienia pozwu. Podstawą normatywną tego roszczenia akcesoryjnego jest przepis art. 481 § 1 i 2 k.c. oraz art. 482 § 1 k.c.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu oparto na dyspozycji art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z § 11 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28.09.2012 r. (t.j. Dz.U. z 16.04.2013 r., poz. 461).